

סיכום דבר חריף שיעור ב

הזכרנו בשיעור שיש מחלוקת אם האיסור של דבר חריף הוא מדאורייתא או מדרבנן.

הרמ"א הוסיף כמה נקודות הלכה למעשה: הוא מביא הספר איסור והיתר שאין העלים שעל הדבר חריף נחשבים חריף. הוא פוסק כמו האיסור והיתר, שאם יש ספק אם הדבר חריף נחתך בסכין של איסור שיש להקל. וכן, אם אינו יכול לקנות ירקות חריפות שאינן חתוכות בסכין של איסור, יש להתיר לאכלן על ידי נטילת מקום החתך (למרות שהוא פוסק שלכתחילה כל הדבר חריף אסור כשנחתך בסכין של איסור, כדעת הרשב"א).

הספר התרומה פוסק שאסור לאכול תבלינים שנדונו במדוכה של בשר, עם חלב, וכן נפסק בש"ע. אבל, הש"ע מחמיר רק אם המדוכה היתה בן יומו, והרמ"א מביא שי"א להחמיר אפילו אם המדוכה היתה אינה בן יומו. הש"ך מקשה למה הש"ע החמיר רק אם המדוכה היתה בן יומו, אבל בסעיף א הביא הדעה שצנן שנחתך בסכין של בשר, מקבל טעם הבשר, אפילו אם הסכין היה אינו בן יומו. רבי עקיבא איגר מסביר שהש"ע סובר, שכיון שיש ראשונים שסוברים שרק הדברים המוזכרים בגמרא (חילתית וצנן) נחשבים כחריף, יש לסמוך עליו אם הסכין (או מדוכה) או מדוכה היה נקי ואינו בן יומו. בסעיף א מדובר בצנן, לפיכך הש"ע הביא דעת המחמירים אפילו אם הסכין היה אינו בן יומו.

דבר חריף מקבל טעם מהסכין, אבל יש מחלוקת הפוסקים אם החתך של הדבר חריף יכול להבליע הטעם שקיבל לתוך סכין שני. לדוגמה, אם דבר חריף נחתך בסכין בשרי, הוא מקבל טעם הבשר, אם אח"כ חתכת הדבר חריף הבשרי, אם סכין פרווה, יש מחלוקת הפוסקים אם הסכין השני יהפוך לבשרי.

הש"ך פוסק שכל דבר חריף יבש, כגון זנגביל, מותר בהדחה בלבד, אבל הדרכי משה אינו מחלק בין יבש או לח.

הש"ע בסעיף ב מביא רשימה של דברים חריפים, עיין שם. יש עוד דברים שנחשבים כחריף, כגון זיתים ומשקאות חריפות. הערוך השלחן מביא דעה, שרק צנן שחור הוה חריף, ולא צנן רגיל.

השבלי הלקט סובר שמותר לקנות לימונים חתוכים בסכין של איסור, למרות שהם נחשבים כדבר חריף, כי לאחר כמה חיתוכים, טעם האיסור בסכין בטל, והחתיכות הראשונות בטלות ברוב, וכן נפסק בש"ע ורמ"א. הב"ח הקשה על הפסק של הש"ע ורמ"א, כי בסעיף א, הש"ע הביא דעת המחמירים, שדבר חריף מקבל טעם אפילו מסכין נקי ואינו בן יומו, ולפי זה, הלימונים תמיד יצליחו לקבל טעם מהסכין. הש"ך הסביר שלימונים הם פחות חריפים מצנן, ואינם יכולים לעשות טעם הבלוע בתוך הסכין לשבח, אלא רק להשביח הטעם בדופן הסכין. והטעם הזה נתבטל לאחר כמה חיתוכים.

בגמרא כתוב שאם חתך קישות (קישוא או מלפפון) בסכין של בשר, אפשר לגרר ממקום החתך ולאכלו עם חלב. הר"ן מסביר שהדחה לא יעזור, כיון שיש בו הרבה לחות, והדחה יכול להבליע הטעם לתוך הקישות. כתוב גם, שאם חתך לפת, ואחר כך דבר חריף, מתיקות הלפת מבטל טעם הבשר בסכין, והדבר חריף לא יקבל טעם הבשר. למרות שבגמרא משמע שמותר לאכול הדבר חריף עם חלב בלי שום תיקון, הרשב"א מצריך הדחה. הבית יוסף מדייק מהסמ"ג שמה שכתוב בגמרא שדבר חריף שנחתך לאחר לפת לא יקבל טעם מהסכין, זה רק לגבי החתך הראשונה בדבר חריף, ולא לעולם. הדינים האלו נפסקו בש"ע ורמ"א צו:ה.

יש לעיין אם מה שמחמירים לגרור מקום החתך בקישות, ולהדיח דבר חריף שנחתך לאחר לפת, הוא בגלל שמניחים שהסכין לא היה לגמרי נקי, או בגלל שהדברים האלו הם קצת חריפים, ויכולים להבליע קצת אפילו מסכין נקי. לפי האפשרות הראשונה, אם הסכין היה נקי לגמרי, יהיה מותר לאכול עם חלב בלי שום תיקון.

לא הזכרנו בשיעור: דעת הש"ך, שאסור לכתחילה לחתוך לפת כדי לחתוך דבר חריף אחר כך. אבל אם כבר נחתך לפת, מותר לכתחילה לחתוך דבר חריף אחר כך (ולא כמשמעות השלחן ערוך, שרק בדיעבד, אם חתכת דבר חריף לאחר לפת, מותר לאכול עם חלב).